

СТАНОВИЩЕ

по конкурс за заемането на академичната длъжност „професор” за нуждите на секция „История на философските и научни идеи” на ИИОЗ при БАН, обявен в държавен вестник бр. 4 от 10.01.2014 г.

Дал становището: доцент, д-р по философия Златко Николаев Стоянов, СУ ”Св. Климент Охридски”

В конкурса участва един кандидат доц. дфн Иванка Богомилова Райнова. Иванка Райнова е добре известна на философската общност с активното си участие във философския живот и се ползва с признание не само у нас, но и в чужбина. Да се дадат кратки данни за нея е практически невъзможно. Приложената към документите научна биография, в която се изброяват само факти /научни специализации в Австрия и САЩ – 7, научни награди и отличия в България – 1, зад граница – 8, експертна и консултантска дейност, редакторство и съставителство на сборници и книги – 28, членства и участия в неправителствени организации – 25, книги – 8, брошури – 3, студии в България 14 в чужбина 14, статии в България – 54, в чужбина – 43, участие в семинари – 7, в научни конференции и други научни събития – 92 и прочее и прочее и прочее е 38 стр. И затова, за да спазя „изискванията” съвсем накратко ще кажа родена е и работи в ИИОЗ от 1989, хабилитира се за доцент 1995, защитила е докторат 2013 г. От 2009 до 2012 е хоноруван лектор във ВУЗ Майдлинг и ВУЗ Лайдщрасе – Виена.

Моето становище по настоящия конкурс е отдавна предизвестено. Още в 1995 г. в рецензията си при избора на научен сътрудник доктор Иванка Райнова за доцент изразих мнението си, че със своята научна продукция и публични изяви тя е заслужила да бъде вече старши научен сътрудник I степен, т.е. професор. Това мое

мнение препотвърдих и в становището си по избора и за доктор на философските науки. Но както твърди една стара тривиална истина не са научните титли и звания, които правят един учен учен и един философ философ. След последната и хабилитация Иванка Райнова продължава активно и плодотворно да работи в полето на философията. Към традиционните за нея области, феноменологията, екзистенциализма, херменевтиката, философската антропология, персонализма, религиозната философия, постмодернизма, които са самата „светая светих“ на модерната философия, тя включва редица нови теми и проблеми от феминистката философия, джендър стъдис, аксиология, теория на превода и други. Същевременно развива и разширява своята научно организационна преводаческа, съставителска, преподавателска и друга дейност за разпространението и популяризирането на философията.

От голямата си научна продукция след избора и за „доцент“ за участие в настоящия конкурс за професор тя предлага само „част“ от трудовете си, включваща книгите „Between the Said and the Unsaid. Convesation with Paul Ricoeur“, “Feministische Philosophie in europaischem Kontext“, “Etre et etre-libre: Deux passions des philosophies phenomenologiques” публикувани съответно на английски, немски и френски езици през 2009 г. , 2010 г. и пак 2010 г. от реномирани научни издателства, два сборника, единият посветен на 50-годишнината от излизането на „Другия пол“ на Симон дьо Бовоар и вторият озаглавен „Das gebrochene Ganze“ съставен от нея, заедно със С. Мозер, в който тя участва в него със самостоятелна студия и подготвена библиография и 15 статии /6 публикувани в чужбина и 9 у нас/. Макар част, тази част съвсем не е малка, но съгласно изискванията на Закона да развитие на академичния състав

в Република България ще се опитам да синтезирам основните приноси моменти в нея.

Принос в съвременната философия са изследванията на Иванка Райнова върху философията на Пол Рикъор. С творческото използване на метода на компаративната херменевтика, в комбинация с генезисния, реконструктивния, генеалогичния, културологичния и биографичния подходи тя хвърля нова допълнителна светлина върху еволюцията на философските възгледи на Рикъор през различните етапи от неговото творчество по фундаменталните проблеми на философското знание и връзките му с теологията, културологията и политиката.

Принос е книгата на Иванка Райнова „Феминистичната философия в европейски контекст“, където се поставя въпроса „що е феминистка философия“ и се изследват за пръв път появата на самото понятие, дава се обоснован отговор на въпроса дали феминистката философия е европейски или американски „продукт“ и се обосновава тезата, че действителен родоначалник на феминистката философия е Симон дьо Бовоар.

Други приноси моменти в тази книга са изследването на връзката между феминизма и философията като убедително се защитава тезата, че двете имат обща основа в половата и социалната определеност на човека и взаимно се нуждаят едно от друго. Научен интерес представлява анализа на възникването и развитието на изследванията на програмите на феминистката философия и женските движения в посткомунистическите страни.

Като приноси във философията бих отбелязал още: новия прочит, който Иванка Райнова прави на „Втория пол“ на Симон дьо Бовоар, показващ я като предшественичка на постмодернизма на

Лиотар и Бодрияр, реинтерпретацията на Хусерловия метод и Хайдегеровата онтология, анализът на френския пост позитивизъм, диалогизирането на Хусерл и Тома Аквински, херменевтичната реконструкция на етическата концепция на Морис Мерло-Понти. По моя преценка почти всяка публикация на Иванка Райнова съдържа приносен момент, предлага нещо ново и интересно, затова ще спра да изброявам.

Забелязва се според мен една нова положителна тенденция във философското развитие на Иванка Райнова. В кръга на нейните научни изследвания наред с фундаменталните метафизически и теоретико познавателни проблеми, все по-голямо място заемат изследвания на актуалните проблеми на изграждането на интегрална Европа и нейната духовност. С помощта на осъвременен прочит на някои моменти в творчеството на М. Мерло-Понти и К. Ясперс тя разработва една нова алтернатива на спора между „модернизъм и постмодернизъм” наречена „екзистенциален проект на цялото”. С помощта на компаративния херменевтичен анализ на идеите на водещите актуални мислители като Хабермас, Бодрияр, Лиотар, Рорти, Лео Габриел, Иванка Райнова успешно се включва в съвременния философски дебат за характера и целите на философския разговор, за отношението универсално и партикулярно, за културния интегралитет, за човешката еманципация и свободата и стига до особено важни от моя гледна точка заключения и прозрения.

Не мога да не отбележа още дълбокият философски анализ, който Иванка Райнова прави на значението на превода в изграждането на единната европейска култура. Използвайки най-добрите постижения на постмодерната философска теория, тя обръща внимание върху възможните негативни страни на превода,

опасностите, които той крие за съхранението и опазването на културното многообразие в света за т.н. „малки“ култури и езици. За тази цел тя специално въвежда едно ново понятие” *die Gegengabe der Uber-setzung*” /противодара на превода/ и посочва неговите специфични особености. Доколкото самото понятие е удачно това е отделен въпрос, самата Райнова го нарича „работно понятие” и по него може да се спори, но че неговото съдържание, посочените специфични, особености отразяват реални страни на превода и обогатяват философската теория на превода е извън съмнение.

Едва ли е нужно повече да се аргументирам. Ще припомня само казаното от преди вече 20 години, от най-големия български философ от втората половина а ХХ век проф. Добрин Спасов в рецензията за нейната доцентура, с което съм напълно съгласен. Съвсем по добриновски той пише „С риск да засегна нечие философско честолюбие, бих казал, че не познавам друг философ с по-големи заслуги за отиването българската философия «по пътя към Европа» / пък отгатык/ и за идването на световната философия към България” Мисля че сега след почти 20 години тази оценка е още по-вярна.

В духа на изискванията отбелязвам, че процедурата по откриването и провеждането на конкурса стриктно спазва изискванията на ЗРАС в РБ и правилника на БАН за неговото прилагане. Самооценката на научните приноси е точна и коректна. Броят на позоваванията и цитиранията у нас и в чужбина на основните европейски езици далеч надхвърля българските и европейските стандарти. Преподавателската, научно организаторската и обществената дейност също.

Заклучение:

Категорично подкрепям кандидатурата на доц. Иванка Богомилова Райнова за заемането на академичната длъжност професор и като член на научното жури по настоящия конкурс ще гласувам твърдо тя да бъде предложена на Научния съвет на ИИ ОЗ за заемане то на академичната длъжност ”професор”

София

15.04.2014 г.

Подпис:

/Доц. З. Стоянов/